

JANÁČKOVA
KONZERVATOŘ

A GYMNÁZIUM
V OSTRAVĚ

I/2 – Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0642
Číslo materiálu	VY_12_INOVACE_ČJ34_24
Název školy	Janáčkova konzervatoř a Gymnázium v Ostravě, Českobratrská 40, 702 00 Ostrava-Moravská Ostrava
Autor	Mgr. Jan Kukučka
Tematický celek	Česká literatura na přelomu 19. a 20.století
Ročník	3. ročník gymnázia
Datum tvorby	22.9.2012
Anotace	Pracovní list – Otokar Březina
Metodický pokyn	Lze použít při výuce k základnímu rozboru známé básně
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora	

OTOKAR BŘEZINA: MOJE MATKA

Šla žitím matka má jak kajícnice smutná,
den její neměl vůně, barev, květů, jasu:
plod žití suchý jen, jenž jako popel chutná,
bez osvěžení trhala ze stromu času.

Prach ostrý chudoby jí v tváři krásu šlehal
a řezal do očí a v slzách zánět hasil,
jak samum v závějích se v její cesty sléhal
a ve svých vlnách umdlené jí sklenul asyl.

Pod tíží tmavých let svou nakláněla šíji,
žeh práce žíravý jí z nervů svěžest leptal,
smrt svoji líbala a v těžké agónii
ret její s úsměvem jen slova díky šeptal.

Na vlhký mramor chrámů klekávala v snění
v hrobových vůních voskovic a před oltáři
a vonných útěch dešť i vizi vykoupení
v své duše kalich chytala jak rosnou záři.

O matko má, dnes v světlo proměněná,
ty šípe zlatý, vystřelený do ohniska
Tajemství věčně planoucích! Zvuk tvého jména
na našich vlnách dochvěl se, však vím, jsi blízka!

Tvé mrtvé krve vychladlé jsem bledým květem,
jenž vláhou zraků tvých se rozpučel a vzrůstal:
chuť trpkou života svým vlíbalas mi retem
a tvojším dědictvím mi v duši smutek zůstal.

A půlnoc zelená když svítí nočním tiším,
ta z hrobu povstáváš a se mnou lože sdílíš;
v svém dechu známý rytmus tvého dechu slyším
a vlnou mého hlasu oživená kvílíš.

V mých žilách zahřívá se teplo tvého těla,
tvých zraků tmavý lesk se do mých očí přelil,
žeh víry mystický, jímž duše tvá se chvěla,
v mé duši v oheň žíhavý a krvavý se vtělil.

A jako tvoje kdys i moje cesta smutná:
bez vůně den je můj, bez barev, květů, jasu;
plod žití jen, jenž jako popel chutná,
tvým stínem ovíván se stromu trhám času.

(<http://www.ceskaliteratura.cz/texty/brezina.htm>)

- 1) Jaké je rýmové schéma básně?
- 2) Které postavy zde vystupují? Charakterizujte je.
- 3) Jaký byl vztah autora k matce?
- 4) Jaké bylo autorovo původní jméno? Vysvětli funkci pseudonymu.
- 5) Najděte cykličnost básně. Co z ní vyplývá?
- 6) V které sbírce tato báseň vyšla?
- 7) Popište vlastními slovy obsah 1. sloky.
- 8) K jakému uměleckému směru bychom báseň přiřadili a proč?

Materiály jsou určeny pro bezplatné používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv další využití podléhá autorskému zákonu.